

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาสภาพของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาใน ปัจจุบัน มีประโยชน์ในด้านการศึกษานอกโรงเรียนแก่เยาวชนมากน้อยเพียงไร นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาถึงความต้องการ ความสนใจ และความคิดเห็นของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่จัดขึ้นทางสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ 4 สถานี ผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการจัดรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับประชาชนต่อไป

ผู้วิจัยแบ่งงานวิจัยออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ศึกษาเปรียบเทียบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 สถานี ในเดือนธันวาคม 2520 โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดรายการของสถานีโทรทัศน์ และสำรวจจำนวนเวลาออกอากาศจากตารางแผนผังรายการโทรทัศน์

ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการ ความสนใจ และความคิดเห็นของเยาวชนเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา โดยการออกแบบสอบถาม แล้วสุ่มตัวอย่างจากเยาวชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน จากนั้นนำแบบสอบถามกลับคืนมาวิเคราะห์ทางสถิติคือหาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง

สรุปผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาเปรียบเทียบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของทั้ง 4 สถานี พบว่าทุกสถานีได้มีการค้นคว้าที่จะจัดรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ในด้านการจัดรายการ สถานีโทรทัศน์สี กองทัพบก ช่อง 5 จัดเป็นรายการประเภทสารคดีน้ำพุ และรายการสำหรับเด็ก สถานีโทรทัศน์สี ช่อง 9 อสมท. จัดเป็นรายการประเภทสารบันเทิง รายการสำหรับเด็ก และรายการของทางราชการ ส่วนสถานี

โทรทัศน์ไทยทีวีสี ของ 3 จัดเป็นรายการประเภทภาพยนตร์สารคดีที่น่ารู้ และรายการสารบันเทิง ส่วน สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ของ 7 สี จัดเป็นรายการเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป และความรู้ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน

ในค่านักจัดรายการนั้น สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ของ 5 และสถานีโทรทัศน์สีของ 9 อสมท. จะให้บุคคลภายนอกที่มีความชำนาญ เช่นกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัด ส่วนสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ของ 3 และ สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ของ 7 สีนั้น ทางสถานีจะจัดขึ้นเอง แต่ก็ยังมีโอกาสให้บุคคลภายนอกมาจัดบ้าง

ในด้านวิธีการเสนอรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา นั้น ทุกสถานีจะจัดรายการมีลักษณะเป็น ภาพยนตร์สารคดี การสัมภาษณ์ การถามปัญหาและตอบปัญหา รายการเกี่ยวกับการแสดง ซึ่งเป็นความรู้ ทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้งสิ้น

2. จากการสำรวจจำนวนเวลาออกอากาศรายการโทรทัศน์ พบว่าสถานีโทรทัศน์สี ของ 9 อสมท. ออกอากาศรายการการศึกษาและความรู้มากที่สุด ประมาณร้อยละ 24.54 ของเวลาออกอากาศ ทั้งหมด รองลงมาคือสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ของ 5 ประมาณ ร้อยละ 13.88 สถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศรายการการศึกษาและความรู้มากที่สุด คือ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ของ 3 มีประมาณ ร้อยละ 2.41

3. เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเยาวชนเพศ ชาย ร้อยละ 53.40 เพศหญิง ร้อยละ 46.60 เยาวชนส่วนมากมีอายุระหว่าง 13-15 ปี ด้านประวัติ การศึกษา พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่กำลังเรียนหนังสืออยู่ในชั้น ป.5-ป.7 ในจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้ที่ออกจากโรงเรียนแล้ว ร้อยละ 3.40 และส่วนใหญ่จะออกจากโรงเรียนในชั้น มศ.1 - มศ.3.

4. สภาทั่วไปในการชมรายการโทรทัศน์ พบว่า เยาวชนส่วนมากใช้เวลาชมรายการโทรทัศน์ วันละ 2 ชั่วโมงขึ้นไป และผู้ที่ชอบทำงานอย่างอื่นไปด้วยในขณะที่ชมรายการมีจำนวนมากที่สุด

5. ในค่านักชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา พบว่า เยาวชนส่วนมากชมบ้างเป็นบางครั้ง สาเหตุที่ไ้ชม ก็เพราะเป็นรายการที่ดี ต่อกันมา เป็นประจำมากที่สุด เมื่อได้ชมรายการแล้วส่วนมากได้นำไปเล่าให้คนอื่น ๆ ฟังต่อไปด้วย และหลังจากที่ได้ชมเป็นประจำหรือบ่อยครั้ง ปรากฏว่าเยาวชนส่วน มากมีผลการเรียนเป็นปกติ

6. เกี่ยวกับความสนใจของเขาวชนนั้น เขาวชนสนใจความรู้ที่มีในรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ปานกลาง ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ได้รับความสนใจมากกว่าคนอื่น ๆ รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่เขาวชนสนใจมากที่สุดคือ รายการถามปัญหาและตอบปัญหา

7. ความชอบของเขาวชนเกี่ยวกับการชมรายการโทรทัศน์เพื่อศึกษานั้น เขาวชนชอบชมรายการที่กระทรวงศึกษาธิการจัดมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ และเขาวชนชอบเปิดชมรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทุกสถานี ในระดับปานกลาง

8. ความคิดเห็นของเขาวชนที่มีต่อรายการโทรทัศน์ศึกษาที่จัดอยู่ในปัจจุบัน เขาวชนเห็นว่าได้รับประโยชน์ทางการศึกษานอกโรงเรียน ปานกลาง คือในค่านช่วยให้ความรู้รอบตัวกว้างขวางขึ้น ร่องลงมาคือช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน

เขาวชนเห็นว่า การชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ช่วยให้ได้รับความรู้ทางการศึกษา นอกโรงเรียนปานกลาง เช่นกันคือ ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่องลงมาคือ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และช่วยการศึกษาในโรงเรียนปานกลาง คือวิชาความรู้ทั่วไป ร่องลงมาคือ วิชาสังคมศึกษา ส่วนความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ในการศึกษานอกโรงเรียนที่ควรจัดในรายการโทรทัศน์เพื่อศึกษานั้น เขาวชนเห็นว่าควรมีความรู้ทางคานวิทยาศาสตร์มาก

9. ความต้องการของเขาวชนเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา พบว่า เขาวชนส่วนมากต้องการให้ปรับปรุงเนื้อหาสาระของรายการ ให้พิธีกรประจำรายการ เป็นหญิงและคนสวมหูสนทนากัน ต้องการให้จัดรายการ เฉพาะวันเสาร์และอาทิตย์ และต้องการชมรายการระหว่างเวลา 18.00 - 20.00 น. มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยคาดว่า ผลการวิจัยเรื่องนี้พอจะเป็นประโยชน์และเป็นข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารสถานีโทรทัศน์และผู้ผลิตรายการได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้เป็นสื่อมวลชน ที่สามารถให้ความรู้ในคานการศึกษาออกโรงเรียนสำหรับเขาวชนอย่างได้ผลดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในคณะรัฐบาล

1. ควรกำหนดนโยบายที่แน่นอนในการใช้โทรทัศน์ เป็นสื่อสารมวลชนสำหรับการศึกษานอกโรงเรียนอย่างกว้างขวาง
2. ควรจัดตั้งคณะกรรมการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในระดับชาติ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายในระยะยาว การควบคุมรายการ การควบคุมการออกอากาศ ตลอดจนการจัดสรรเวลาของสถานีโทรทัศน์ เพื่อให้โทรทัศน์ทำหน้าที่เป็นสื่อการเรียนนอกโรงเรียนอย่างได้ผลดี
3. ควรพิจารณากำหนดสถานีโทรทัศน์ สถานีใดสถานีหนึ่งที่เป็นของรัฐบาล ให้เป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ โดยรัฐบาลพึงจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการดำเนินงานให้เพียงพอ
4. ควรพิจารณาลดอัตราภาษีวัสดุอุปกรณ์สำหรับผลิตรายการโทรทัศน์บางอย่าง เช่น ฟิล์มภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ เครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์ และอุปกรณ์โทรทัศน์บางอย่าง เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการ ซึ่งจะช่วยให้สามารถผลิตรายการที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้น
5. ควรมีการจัดประกวดรายการโทรทัศน์ประเภทสารคดี ความรู้และรายการเด็กขึ้นเป็นประจำ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร สถานีโทรทัศน์

1. ควรจัดสรรเวลาออกอากาศสำหรับรายการโทรทัศน์ประเภทสารคดี ความรู้และการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น
2. การจัดเวลาสำหรับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ชม เช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มผู้ใหญ่ และสถานีโทรทัศน์ควรร่วมมือประสานงานกัน ในการกำหนดช่วงเวลา การเสนอรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เช่น จัดเวลาออกอากาศไม่ให้ตรงกัน รวมทั้งประสานงานกับผู้ผลิตรายการอื่น ๆ ที่ผลิตรายการให้กับสถานี
3. สถานีโทรทัศน์ควรลดอัตราค่าเช่าเวลาของสถานี ทั้งรายการสดและรายการบันทึกเทป สำหรับรายการประเภทสารคดี ความรู้และการศึกษา หรือไม่คิดค่าเช่าเวลา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้การใช้โทรทัศน์เป็นสื่อการเรียนนอกโรงเรียนเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อผู้ผลิตรายการ

1. ควรผลิตรายการความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ รายการถามปัญหา และตอบปัญหาเพิ่มขึ้น เพื่อสนองความต้องการทางด้านการศึกษานอกโรงเรียนของเยาวชน
2. ควรปรับปรุงรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในค่าน้ำเชื้อหาระของรายการ ตลอดจนพิจารณาเลือกวิธีสื่อให้เหมาะสมกับวัย และสภาพของผู้ชมรายการ
3. ควรมีความประณีตในการเตรียมรายการ และหาข้อมูลสำหรับผลิตรายการจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีคุณภาพดี
4. ควรพิจารณาผลิตรายการที่สอดคล้องกับหลักสูตรในโรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้จากในโรงเรียนและเป็นการให้ความรู้นอกโรงเรียนแก่เยาวชนด้วย
5. ควรทำการวิจัยและประเมินผลรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น